

Hrvatska komora inženjera elektrotehnike
(Hrvatska sekcija IEEE, Odbor za obrazovanje)

Primjedbe na nacрте prijedloga Zakona o sveučilištu, Zakona o
visokom obrazovanju, Zakona o znanosti

Zagreb, 29. listopada 2010.

OPĆE PRIMJEDBE NA NACRTE PRIJEDLOGA SVA TRI ZAKONA

Postojeće Zakone kojima se uređuje ustrojstvo i rad Sveučilišta, znanstvenih instituta i organizacija znanstvene djelatnosti u Republici Hrvatskoj moralo se promijeniti kako bi se ova vrlo važna djelatnost za Republiku Hrvatsku napravila kompatibilna sustavima u Europskoj uniji i konkurentna u istraživačkom i obrazovnom prostoru Europske unije. U tom smislu podržava se inicijativa Vlade Republike Hrvatske, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u promjeni zakona.

Opće primjedbe koje se odnose na sva tri Zakona su sljedeće:

1. izostao je proces uključivanja predstavnika zainteresirane javnosti, koje se očekuje kroz transparentno uključivanje u članstvo radne skupine (ili više skupina) za izradu nacrtu ili određeno kontrolno/savjetodavno tijelo sastavljeno od predstavnika svih sudionika na koje se posredno ili neposredno odnosi paket Zakona. Takvim pristupom se sigurno postigne kvalitetniji tekst nacrtu zakona koji se upućuje na javnu raspravu i uspostavlja najviši stupanj suradnje, ali i uzajamne odgovornosti predlagatelja Zakona i zainteresirane javnosti.
2. Nedostaje jedan osnovni dokument koji bi informirao javnost zbog čega se predlaže izmjena zakona, koji su ciljevi i svrha izmjena, na koje strukture društva će ta izmjena imati najviše utjecaja, procjena troška koje će novi zakoni uzrokovati svojom primjenom i da li se očekuje financijska ušteda primjenom zakona, odnosno hoće li novi zakoni omogućiti bolji i efikasniji sustav.
3. Uz nacрте prijedloga Zakona, trebalo je priložiti detaljno objašnjenje teksta svakog Zakona pojedinačno, što je uobičajeno i za proceduru u Saboru. Ovako za niz spornih članaka nastaju razna tumačenja teksta što dodatno stvara nerazumijevanje i negativne stavove prema Zakonima. Naknadno postavljene prezentacije su nedostatne kako bi kvalitetno objasnile nacрте prijedloga, a s njihovom postavljanjem na mrežne stranice se zakasnilo, jer su se u javnosti već formirali negativni stavovi.
4. Uz nacрте prijedloga Zakona nedostaje objašnjenje veza i utjecaja na ostale zakone (npr. Zakon o radu, itd.), sukladnost s ostalim Zakonima i hoće li to u ostatku zakonske regulative zahtijevati određene promjene.

PRIMJEDBE NA ZAKON O SVEČILIŠTU

Iz predloženog teksta nacrtu prijedloga Zakona vidljivo je da se radikalno mijenja ustrojstvo, financiranje i nadzor rada Sveučilišta. Ne ulazeći u problematiku promjene ustrojstva Sveučilišta i formiranja novih upravnih tijela, imamo primjedbe na funkcije nadzora i financiranja Sveučilišta.

1. Predloženim programskim financiranjem ostvaruje se novi način partnerstva između Sveučilišta i osnivača. Međutim, iz teksta nacrtu se može zaključiti da dio svog proračuna Sveučilište ostvaruje vlastitim prihodima, vjerojatno i prihodima koji će se ostvariti projektima u suradnji s gospodarstvom. Zbog toga smatramo da se članak 23. stavak 4 mora izmijeniti, jer nadzor nad financijskim upravljanjem ne može obavljati Ministarstvo nego od Ministarstva ovlaštena institucija – Državna revizija ili druga revizorska kuća. Isto tako smatramo da nad dijelom prihoda koji Sveučilište ostvaruje na tržištu, a ne programskim ugovorom s Ministarstvom, revizorska kuća ovlaštena od Ministarstva nema nadležnost financijskog nadzora nego samo ona institucija koja je ovlaštena od gospodarskog subjekta s kojim Sveučilište ima potpisan ugovor. Ovako napisan članak predstavlja prepreku ulaganja privatno kapitala u Sveučilište jer mu se onemogućava financijski nadzor nad uložnim sredstvima.
2. Isto tako u članku 26. nadzor nad namjenskim trošenjem proračunskih sredstava ne može obavljati Ministarstvo nego Državna revizija, koja je ovlaštena za provjeru zakonitosti poslovanja. Ako se pri tom smatralo da se želi imati nadzor nad ispunjavanjem programskog ugovora onda se trebala upotrijebiti druga terminologija, što je uostalom i navedeno u članku 24.
3. Smatramo da se u sastavu Sveučilišnog vijeća mora smanjiti broj članova koje imenuje Vlada Republike Hrvatske. Sveučilišno vijeće mora biti sastavljeno od svih dionika koji imaju pravo zaštite svojih interesa kroz upravljačka prava koja su im omogućena pravima ovog tijela na donošenje odluka. Predlažemo da Vlada Republike Hrvatske bude zastupljena jednim članom, jedan član da bude iz Saborskog odbora za obrazovanje, znanost i kulturu (po mogućnosti iz opozicijske stranke) i dva predstavnika iz gospodarstva. Predstavnicima iz gospodarstva biraju se proporcionalno financijskom ili materijalnom sudjelovanju u projektima ugovorenim sa Sveučilištem ili se u prijelaznom razdoblju mogu predložiti od Hrvatske udruge poslodavaca.

PRIMJEDBE NA ZAKON O VISOKOM OBRAZOVANJU

1. Prijedlog osnivanja Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i znanost ocjenjujemo kao kvalitetan iskorak, ali nažalost samo u njegovoj svrsi. Predloženi sastav Nacionalnog vijeća više liči na savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske ili uži kabinet Vlade Republike Hrvatske proširen s nekoliko znanstvenika iz raznih područja. U članku 5. između ostalog piše da to tijelo predlaže Vladi Republike Hrvatske niz dokumenata pa se zapravo stječe dojam kako Vlada sama sebi predlaže što će usvojiti na sjednici Vlade. Neprimjereno je da Nacionalnim vijećem predsjedava bilo tko iz izvršne vlasti, a kamoli Predsjednik(Predsjednica) Vlade, jer se time šalje akademskoj i znanstvenoj zajednici poruka da izvršna vlast nema povjerenja u tu istu zajednicu. Određeni broj članova Nacionalnog vijeća mora biti iz gospodarstva, jer se od istog gospodarstva očekuje da izdvaja sredstva za obrazovanje i istraživanje, da investira u projekte koji podupiru obrazovanje, istraživanje i razvoj u vlastitom interesu i interesu Republike Hrvatske, a istovremeno mu se uskraćuje pravo sudjelovanja u kreiranju politike obrazovanja, razvoja i istraživanja.
2. Smatramo da se neopravdano izjednačavaju prijediplomski stručni i sveučilišni studij, jer se time degradira sveučilišni studij s ciljem da se ispravi nepravda po dosadašnjem zakonu koji sprječava prijelaz s prijediplomskog stručnog na sveučilišni studij.
3. Broj ECTS bodova ostvaren na stručnom i sveučilišnom prijediplomskom studiju ne može biti jednak. Upravo se na način dodatnim ulaganjem u znanje kroz ECTS bodove treba postići mogućnost prelaska sa stručnog na sveučilišni prijediplomski studij i nastavak obrazovanja na sveučilišnom diplomskom studju.
4. Prijediplomski stručni studij treba biti jasno ustrojen prema potrebama gospodarstva s ciljem obrazovanja stručnjaka koji se što prije trebaju uključiti u proces proizvodnje i nema razloga da traje duže od tri godine.
5. Koja je svrha uspostavljanja stručnog diplomskog studija (članak 30.) umjesto da se težište stavi na cjeloživotno učenje koje se lakše prilagođava potrebama tržišta rada ?
6. Uvođenjem mješovitog sustava 3 +2 ili 4 + 1 kako se kojem sveučilištu ili obrazovnoj instituciji sviđa uzrokovat će velike probleme u mobilnosti studenata unutar Hrvatske, a vjerojatno i prema i iz EU.
7. Umjesto ponovnog uvođenja poslijediplomskog studija za stjecanje stupnja magistra znanosti smatramo da treba pojednostavniti proceduru uspostavljanja poslijediplomskih specijalističkih studija i poticati njihovo uspostavljanje jer su takvi studiji interesantniji gospodarstvu i fleksibilniji su u postupku cjeloživotnog obrazovanja stručnjaka koji su završili diplomske studije jer im omogućavaju bolju i bržu prilagodbu na tržištu rada.

PRIMJEDBE NA ZAKON O ZNANOSTI

1. Isto kao pod točkom 1. „Primjedbe na nacrt prijedloga zakona o visokom obrazovanju“

Prijedlog osnivanja Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i znanost ocjenjujemo kao kvalitetan iskorak, ali nažalost samo u njegovoj svrsi. Predloženi sastav Nacionalnog vijeća više liči na savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske ili uži kabinet Vlade Republike Hrvatske proširen s nekoliko znanstvenika iz raznih područja. U članku 5. između ostalog piše da to tijelo predlaže Vladi Republike Hrvatske niz dokumenata pa se zapravo stječe dojam kako Vlada sama sebi predlaže što će usvojiti na sjednici Vlade. Neprimjereno je da Nacionalnim vijećem predsjedava bilo tko iz izvršne vlasti, a kamoli Predsjednik(Predsjednica) Vlade, jer se time šalje akademskoj i znanstvenoj zajednici poruka da izvršna vlast nema povjerenja u tu istu zajednicu. Određeni broj članova Nacionalnog vijeća mora biti iz gospodarstva, jer se od istog gospodarstva očekuje da izdvaja sredstva za obrazovanje i istraživanje, da investira u projekte koji podupiru obrazovanje, istraživanje i razvoj u vlastitom interesu i interesu Republike Hrvatske, a istovremeno mu se uskraćuje pravo sudjelovanja u kreiranju politike obrazovanja, razvoja i istraživanja.

2. Iznos državnih potpora u članku 68. treba postotno povećati za opravdane troškove malih i srednjih poduzetnika, a smanjiti za velike poduzetnike.
3. Ukoliko gospodarstvo/privatni sektor umjesto osnivanja vlastitih privatnih instituta koristi usluge javnih instituta, smatramo da treba imati propisani udjel u upravljačkim pravima koja se tiču utjecaja na ugovorene projekte.